

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**TRACTATUS|| DE CON-||FESSIONIBVS MA=||LEFICORVM ET
SAGA-||RVM SECVNDÒ RECOGNI||tus, & auctior redditus.||
An, & quanta fides ijs adhibenda sit?||**

Binsfeld, Peter

Avgvstae Trevirorum

VD16 B 5530

1. Conclusio. Maleficis de se confeßis credendum est contra participes criminis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41113

I. Conclusio. *Maleficis de se confessis credendum est contra participes criminis.*

PROBATVR Conclusio rationibus. Prima ratio: Maleficus de socijs interrogatus tenetur respondere Iudici interroganti, & iudex obligatus est ad interrogandum reum de confortibus: ergo ei credendum est. Quia si nulla ei adhibenda est fides, non est ratio, quare ipse obligetur denunciare. Antecedens probatur autoritate Theologorum citatorum, & ex iure naturali, quo quisq; etiam priuatus tenetur, si potest, maximè sine suo periculo, amouere aliorum mortem, & maxima pericula, quæ tendunt contra salutem reipubl. & multorum, vt fortissimè probant non solum lex illa Prouerb. 24. Erue eos, qui ducuntur ad mortem: sed etiam cap. Non inferenda. 23. q. 3. & cap. Quantæ. de sentent. excommunicationis, & cap. I. dist. 83.

Atq; hanc doctrinam aliquando existimaui tantum esse Theologorum & D. Nauarri, ob summam eruditionem in vtroque iure, & singularem pietatem, Vrbi & orbi notissimi: nunc verò ampliùs extendo & assero, esse communem Iurisperitorum sententiam, atque in primis in summo rigore eam tenet Bartolus in L. Vtrum, & L. Si sciente, ff. ad legem

legem Pompeiam de Parricid. & in L. i. §. occi-
 citorum. ff. ad Sillanian. in quibus locis tradit,
 si quis sciat committenda in principem, vel
 tractatus contra ciuitatem suam aut Rempu-
 blicam, vel in patrem, aut dominum, & non
 indicat, quod sit puniendus pœna legis,
 id est, mortis: hæc opinio Bartoli commu-
 nior est, & in multis locis practicatur, vt mul-
 torum authoritate ostendit Julius Clarus
 lib. 5. §. fin. practicæ Criminalis: q. 87. Alij
 dicunt scientem & non reuelantem, punien-
 dum pœna graui, sed non mortis, vt Felinus
 in cap. i. de offic. & potestate Iudicis deleg.
 Decius ibidem & Andreas Barbatius. Sed quic-
 quid sit, omnes probant scientem teneri ad
 reuelandum in conscientia. Id quod in specie
 tradunt Panormit. in cap. i. de restitutione
 spoliatorum. Felin. & Decius loc. cit. Antho-
 nius de Butrio in cap. Quantæ. de sentent.
 excom. & Salycetus, qui quoad pœnam tenet
 contra Bart. in L. Quisquis, C. ad legem Iuliam
 Maiest. docet, quod in conscientia & apud
 Deum sciens tenetur ad reuelandum, & id
 ex lege charitatis, & Lancilottus in tract. de
 offic. prætoris in caussis criminalibus, in §. de
 conscijs. fol. 573. in impressione Colonienfi:
 Ad temperandum Bartoli sententiam, quan-
 tum ad pœnam, quidam interpretantur eum
 intelligendum de socijs criminum: sed alij ab-
 solutè intelligendum putant de omni sciente
 & non

& non reuelante. Quare Baldus & alij clamant contra Bartolum, quod anima ipsius & omnium qui eum sequuntur, crucientur in inferno; eo quod sint homicidæ.

Ex his infero, Iudicem non solum teneri ratione officij, virtute cuius obligatur, vt prouincia purgetur à malefactoribus & hostibus communis salutis, iuxta L. Congruit. ff. de offic. præsid. sed etiam legis naturalis vinculo, quo etiam priuati tenentur, ad credendū denunciationi rationali, ex circumstantijs, & ad inquirendum circa denunciatos. Quod si omittat, duplici ratione peccat: quia duplicem legem, transgreditur, iustitiæ & charitatis: & ratione iustitiæ, qua obligatur reipub. ex officio prouidere de malis imminetibus si negligit, & respubl. cuius interest delicta puniri, cap. vt famæ. de sententia excom. & L. Ita vulneratus. ff. ad legem Aquil. patitur detrimentum, grauissimè peccat, & criminis fit particeps, ex cap. 1. de offic. & potest. iudicis deleg. & Innocentio, Baldo, Decio, Barbatio, Panorm. & omnibus DD. cum, T. ibid. & tenetur ad restitutionem omnium damnorum, quæ inde redundant vel in rempub. vel in priuatos, vt definitur ex d. c. 1. de offic. deleg. & communi sententia Theologorum. S. Tho. 2. 2. q. 62. & 7. Domi. Soti lib. 4. de iustit. & iure. q. 7. art. 3. Ioan. Medinæ in Cod. de rebus restituendis. q. 9. Mart. Nauar. in manuali cap. 17. num. 21. Syluest.

uest. in verb. Restitutio. 3. nu. 6. Angeli in verb. Iudex. §. 8. Caietani in Summa, verbo restitutio, cap. 1. versic. Non obstans. Aureæ Armillæ ibidem, Iosephi Angles in floribus in 2. par. 4. sentent in q. Quis restituere teneatur, Nona difficultate. Concluf. I. & aliorum. Deinde deduco cum Dom. Soto, in li. de tegendo. & deteg. secretum, loc. cit. & Nauarr. Confessarius tenetur huiusmodi reos admonere, vt socios denuncient in casibus exceptis, quod si facere renuant, eos absoluere nequaquam debet, & si absoluerit, æquè peccat absoluendo, atq; rei non denunciando. Pro iudicibus annotandū ex doctoribus, quod quando facienda est interrogatio secundum iuris dispositionem, de complicibus, vt non fiat in specie vel indiuiduo contra aliquam singularem personam, Quia hoc potius esset officium suggerentis, quam interrogantis, & factu pessimum: sed in genere, quos habeant complices, vt eos nominent, iuxta doctrinam Salyceti in L. fin. Cod. de accusat. communiter receptam à practicis. Quare grauissimè peccant iudices, qui cogunt reos quocunq; modo per fas & nefas detegere socios, & summa reprehensione digni sunt, vt bene tradunt Iulius Clarus. lib. 5. loc. cit. q. 21. vers. Retenta igitur, in fine. & Nauar. in Manuali. cap. 18. num. 59.

Sed circa prædicta potest dubitari, an Iudex etiam quando interrogat de socijs in casibus
exceptis

exceptis possit in aliquo casu in specie vt iurisperiti loquuntur, seu in individuo interrogare de socio aliquo, exempli gratia, fuit ne tecum Tytius cum consilium iniretur de proditione, aut alio maleficio perpetrando?

Quod talis interrogatio in specie non sit coueniens, & iuri consona, videtur communis Iurisperitorum doctrina in. L. fin. C. de accusat. Glos. Cyn. Salyc. Alberi. in qua communj sententia fundata etiam est Constitutio Carolina in art. 31. dum volunt circa nominationem socij, à iudice interrogationem faciendam & proponendam in genere, & non in specie seu individuo, exempli causa, fuit ne aliquis socius tibi in perpetracione talis maleficio? & non in hunc modū; fuit ne Tytius tibi socius? Quoniam Alberic. in d. L. fin. & nunc aliqui aduocati videntur vniuersaliter intelligere prædictam communem doctrinam, ideoque confessionem reijciendam vt inualidam ad talem interrogationem in specie factam existimantes, volui in hac tertia editione clarius hoc dubium proponere, & resolvere. Respondetur ergo simpliciter doctrinam illam communem, & consequenter Constitutionem Carolinam in communi fundatam intelligendam, quando nulla alia præsumptio legitima est, aut indicia, suppetunt contra singularem personam. At quando aliqua præsumptio

tio, aut indicium seu indicia militant con-
 tra personam in specie siue singulari; tunc li-
 citum est interrogando descendere ad speci-
 em: vt fuit ne tecum Berta in conuentu male-
 ficorum, quando à principe tenebrarum acce-
 pisti vnguentum ad maleficiandum Sempro-
 nium. Pro hac vera responsione clarissimè sunt
 Salycetus in d.L. fin. Francisc. Brunus in tract.
 de inditijs & tortura, quæst. 3. primæ principa-
 lis. num. 23. Anton. Blancus in tract. de inditijs,
 num. 381. quem allegat & sequitur Menochius
 de arbitrarijs iudicium qq. lib. 2. casu 474. num.
 53. Iulius Clarus in q. d. num. 4. versus finem.
 Iosephus Mascardus vol. 3. de probationibus.
 conclu. 1311. & alij alibi; nec puto doctum in
 hac re nunclaborare. Hinc quando contra ali-
 quam particularem personam duæ aut tres
 denunciationes maleficorum debitis circum-
 stantijs vestitæ præcessissent, quæ arguerent,
 aut præsumptionem præberent, eum, de quo
 iudex interrogare intendit, criminis par-
 ticipem & socium, nihil criminis foret de-
 scendere interrogatione ad speciem siue indi-
 uiduum: Quod euidenter demonstratur. In
 tali casu iudex debet inquirere contra ta-
 lem personam, imo eandem sic diffamatam
 comprehendere, carceribus mancipare, &
 torturæ subijcere potest, si veritatem neget,
 vt ex professo infra in conclusionibus 4. 5. &
 seq.

seq. probamus. Ergo à fortiori licitum est in specie interrogare: An videlicet Sempronius fuerit in societate, quando tale maleficiū contra talem hominem commissum.

Postremò ex superiori doctrina infero: quod si reus de se confessus, aliquem in sua societate nouerit pœnituisse & conuersum, nec ampliùs esse periculum moraliter præsumpserit redeundi ad vomitum, non tenetur talem iudici interroganti denunciare: imò si denunciaret, peccat.

Secunda ratio sumpta ex differentia criminum exceptorum & non exceptorum. Omnium tam Theologorum, quam Canonistarum & legistarum iudicio receptum est, quod de se confessus, super aliorum conscientia nō debet interrogari, & si interrogetur, non creditur ei, ex iuribus allegatis: & hac regula non obstante casus supradicti excipiuntur, in quibus debent interrogari, & eis credendum. Ergò eorum confessio fidem facit: aliàs nulla est distinctio inter casus exceptos & non exceptos, contra iura & leges allegatas, & communem Doctorum sententiam.

Tertia. Regulæ standum & inhzrendum est, donec de exceptione & fallentia ostendatur, & probatur ex Gloss. recepta in L. omnis diffinitio. ff. de regulis iuris. & in 6. in Rubrica eiusd. tit. Petro de Ancharano ibidem Barto.

Bartol. l. i. num. 2. ff. si quis in ius vocatus non
 ierit. Panorm. in cap. ad nostram, nu. 9. & in
 cap. Consuluit. i. num. 4. de appellat. Iacobo
 Menochio lib. i. q. 91. num. 16. de arbitr. Iudic.
 quæst. Zasio in tract. de substitutionibus cap.
 6. nu. 3. Couarr. lib. 2. variar. resolut. cap. 12.
 num. 4. Nauar. in Rubr. cap. Nouit, de iudi-
 cijs, num. 61. Sed crimen maleficorum osten-
 ditur & probatur exceptum à Regula illa
 communi posita in cap. i. de confess. & L. fin.
 Cod. de accus. in quo reus interrogandus de
 socio, & ei credendum est. Ergò. Probatur
 assumptum ex L. fin. C. de malefic. & mathem.
 cuius verba sunt: Quicumq; maleficorum labe
 pollutum audierit, depræhenderit, occupa-
 uerit: ilicò ad publicum pertrahat, & iudicum
 oculis, communis hostem salutis ostendat.
 Quod si quisquam ex agitatoribus, id est, au-
 rigis, seu quolibet alio genere hominum, con-
 tra hoc edictum venire attentauerit, aut clam-
 destinis supplicijs etiam manifestum reum
 maleficæ artis oppresserit, vltimum suppli-
 cium nõ euadat: geminæ suspicionis obnoxius
 quod aut publicum reum, ne facinoris socios
 publicaret, seueritati legum, & debitæ subtra-
 xerit quæstioni, aut proprium fortassis inimi-
 cum sub huiusmodi vindictæ nomine, confi-
 lio atrociori confecerit: hæc sunt verba legis,
 in qua notanda verba, quod suspicionis red-
 ditur obnoxius: quia publicum reum, ne so-
 cios

T

cios

cios criminis publicaret, etiam puniendos, se-
 ueritati legum subtraxerit. Atq; hanc legem,
 ne quis in intelligentia dubitet, in hunc mo-
 dum allegatam interpretantur communiter
 Doctores. Alberi. in d. leg. Bartol. in l. Repe-
 ti. ff. de quæst. Bald. lib. i. consil. 95. incipien-
 te, Regula iuris est. Specul. in titul. de ac-
 cusat. versi. item repellitur. Angel. ab Ar-
 cio in tractat. de malefi. versu. Sempronium
 mandatore, fol. 19. colum. 2. verbo. Quare
 an particeps. Panormitan. Ioan. Immolen. &
 Anthon. à Butrio in cap. i. de Confess. Albert.
 de Gandino in tractat. de malefi. in Rubri-
 de quæstionibus. Franciscus Brunus in tract.
 de indicijs & tortura. q. 3. i. part. à nu. 9. Sal-
 cet. in L. fin. C. de accusat. Glos. ibid. & in C. de
 testib. L. Quoniam liberi. & in c. i. de Confess.
 Marfil. in L. i. §. D. Antoninus. ff. de quæst. & i-
 bid. in L. Repeti. col. penul. Nauar. in Manuali
 c. 18. nu. 58. Menoch. li. i. de arbi. Iud. casu 474.
 nu. 33. & alij alibi: Recedere autem à textu iu-
 ris, ratione, & communi sententia, summa
 temeritatis est.

Quarta, Malefici sunt latrones, & plus quàm
 latrones: maius enim est occidere veneno,
 quàm gladio, ex L. i. C. de malefi. & mathem.
 Sed latroni contra latronem adhibetur fides,
 C. de ferijs. L. penult. & ff. de custod. & extrib.
 reor. L. Diuus Adrian. & communi Do-
 ctorum sententia & praxi. Ergo.

Quia.

Quinta. Malefici faciunt coniurationem cum Dæmonibus, in perniciem hominum, & destructionem omnium, quæ communem salutem tam corporalem, quàm spirituales humanam promouent, vt experientia constat, & processibus exploratum est: quare d. lex eos merito hostes communis salutis appellat. Sed in coniuratione datur fides socio contra socium, ex cap. fin. de testib. cogend. & ibid. consensu omnium, & Bald. in cap. Quoniam liberi. C. de testib.

Sexta. Malefici sunt rei læsæ maiestatis diuinæ. Ipsam propemodum diuinam pulsant maiestatem. L. Etsi excepta, C. eod. Si enim crimen læsæ maiestatis committit, qui in Imperatorem, Regem aut Principem conuicia conijcit, eis insidiatur ex odio, in ministros, vel in Reginam delinquit: Quanto magis obnoxij erunt tanti criminis, qui diuinam Maiestatem blasphemāt, sanctissimam Dei genitricem Reginam cœli maximis iniurijs afficiunt, atq; Regis æterni ministros in cœlo regnantes, & in terra militantes omni modo odio persequuntur? Sed in crimine læsæ maiestatis humanæ creditur socio contra socium, vt constat ex cap. i. de Confess. & communi omnium sententia. Ergo & in hoc: quia sicut vbi est par ratio, est idem ius: sic etiã vbi est maior ratio, maius. Ratio autem quare excipitur à regula crimen læsæ maiestatis humanæ, est immanitas, &

T 2 reipub.

reipub. vtilitas, quæ profectò à fortiori militat in hoc crimine. Et confirmatur: quia hoc crimen multa habet priuilegia cōmunia cum scelere læsæ maiestatis, quilibet enim admittitur ad accusandum, quilibet potest capere, modò Iudici deinde presentet: quilibet etiam ob hoc crimen, cuiuscunq; sit dignitatis, torturæ subijcitur, & inuentus reus punitur: ex d. L. Et si excepta. Quomodo hoc crimen spectet ad læsæ maiestatis peccatum, vide Iodocum Damhauderium in practica Criminali, cap. 61.

Septima. Malefici sunt sacrilegi, rebus enim sacramentalibus & sacramentis sacramentorum abutuntur in maximis sceleribus. Sed in crimine sacrilegij inquisitus potest interrogari de socijs, & ei creditur, si alij non sint testes. 2. q. 1. & cap. Qui autem. 17. q. 4. Campegius in tractat. de testib. reg. 86. fallent. 9. Lancelot. in tractat. de offic. prætoris in criminali. in cap. de Sacrilegijs. num. 2. & alibi. Menoch. in loco proximè citato, num. 30. & alij, quos ipse citat.

Octaua. Malefici sunt proditores patriæ: faciunt enim tractatus, vt experientia constat, quomodo vineas destruant, fructus perdant, & annonæ caritatem introducant. At proditoribus creditur contra socios. C. ad Legem Iuliam Maiest. L. penult. & fin.

Nona. Malefici aut sunt hæretici, aut eorum

rum facta sapiunt hæresin: ex cap. Accusatus. lib. 6. §. Sanè. Hoc qui negat, rerum experientiam impugnat. Quid enim aliud arguit, Deo abrenunciare, pacta cum Dæmonibus inire, Diabolos adorare, Dei genitricem blasphemijs lacerare, mysterijs nostræ salutis abuti, corpus Christi conculcare, aliq; nefandissima scelera in Deum, sanctosq; cõmittere? Quæ omnia aut hæreses sunt, aut manifestam hæresin sapiunt. Sed in hæresi focius admittitur cõtra socium, ex c. In fidei fauorem, in 6. & communi omnium sententia.

Decima. Eis, qui veritatem loquuntur, credendum est: alias fides humana periret. Sed communiter accidit, vt socij in hoc crimine complices denunciantes, veritatem dicant: & si in casu vnus inueniatur, qui in denũciando fallatur, centum vel plures veritatem dicunt, vt constat experientia, & processibus contra maleficos. A communiter autem accidētibus licet argumentari in materia morali. Gloss. Bald. in l. Neq; natales. C. de probat. Boer. in decis. 288. num. 1. Gloss. & DD. in l. Non hoc. C. Vnde cog. Vnde Baldus locum à communiter accidentibus tradit facere indicium indubitatum, in additionibus ad speculatorem tit. de sent. & his quæ ipsam sequuntur, in vers. incipiente, ad mortem. Quod latius ostendit Marfil. in pract. criminali. §. Secunda. num. 36. Id quod confirmo ex doctrina S. Thom. 2. 2. 3. quest.

quæst. 70. artic. 2. qui dicit, quod in actibus humanis, super quibus constituuntur iudicia & exiguntur testimonia, non potest adhiberi certitudo demonstratiua, eò quòd sint contingentia & variabilia. Sufficit ergò probabilis certitudo, quæ vt in pluribus veritatem attingat, & sic in paucioribus à veritate deficiat. hæc S. Thomas. Si enim testimonium hominum esset reiiciendum, quia testes quandoque falluntur, vel falsum testimonium dicunt, omne iudicium cessaret. Nam & in iudicio Susannæ falsa erant testimonia: & quando Saluator morti adiudicabatur, & Actor. 6. in condemnatione Stephani: & apud homines, innocentes quandoq; condemnantur: non tamen propterea testimonia humana, quæ vt plurimum veritatem attingunt, relinquuntur. Et ideò in hoc crimine etsi error contingat quãdoq; in denunciationibus, non propterea fides omniseis adimenda. In iudicijs & testimonijs falsitatem & errorem quandoq; contingere, probat nobilis illa difficultas apud Theologos & Iurisconsultos: An Iudex contra veritatem sibi notam, secundum allegata & probata possit sententiam pronunciare, & innocentem sibi cognitum condemnare? Cuius affirmantem partem tenent S. Tho. 2. 2. q. 76. arti. 2. & q. 64. art. 3. ad 3. Alexand. Halen. 3. part. q. 40. membr. 6. Caietan. in loc. S. Thom. Syluest. in verb. Iudex 2. q. 5. Dominicus

cus Sotus l. 5. de iust. & iure q. 4. art. 2. & ex Iurisconsultis Bartol. in L. Illicitas, de offi. præfid. Ioan. Andreas in Speculo, tit. de disput. & alleg. §. Satis. Glos. in cap. pastoralis. §. quia de offi. Delegat. & Felin. ibid. Couarr. li. i. variar. resol. c. i. & alij alibi. Non ergo ex humanis veritas tollenda est, quia propter hominum fragilitatem & inconstantiam quandoq; homines à veritate deficiunt.

Vndecima ratio. Testes, qui non debent examinari, examinati faciunt aliqualem fidem, quia faciunt quale quale iudicium, vt DD. loquuntur. Bald. in L. Martinus. ff. de quest. & in L. Cunctos populos. C. de summa Trinit. & fide Catho. Salic. in L. Si seruos. C. de testi. Glos. in L. 3. ff. de testi. Quod latius probat Marfil. in pract. §. Diligenter. à num. 141. Ergo magis credendum illi testi, qui debuit examinari, quia maiorem fidem facit. Si enim id quod videtur minus adesse, adest: multò magis quod magis videtur adesse, adest. Sed maleficus de se confessus, examinari debet de cõplicitibus, ex LL. & communi sententia: Ergo.

Duodecima ratio sumpta est ex praxi Ecclesie, quæ tradit eis esse habendam fidem. Nam omni tempore Iudices ex huiusmodi denunciationibus inquisiuerunt contra denunciatos, vt patet ex Malleo Malefi. & Bulla Innocentij VIII. Malleo præfixa: Nicolao Iaquerio & Barth. Spineo, S. Palatij Magistro

in lib. de Strygibus, & Paulo Grillando Iuris
 consulto, caussarum Criminalium in vrbe Iu-
 dice, in li. 2. de Sortilegijs. Omnes enim dicti &
 alij, processus instituerunt secundum formam
 Iuris, in inquisitione hereticorum seruadam.
 Sed in hac forma continetur, vt credatur con-
 fortibus, ex lib. 6. de hæret. cap. In fidei fa-
 uorem.

2. Conclusio. *Certum etiam est, quod
 maleficis de se confessis non habetur tanta
 fides, quanta hominibus integra fame, opi-
 nionis & vita.*

OMNES in hac re conueniunt: quia ex con-
 fessione proprij criminis, aliquo modo
 eorum in opinione hominum læsa est fides:
 Alias etiam ad trium vel quatuor denuncia-
 tiones posset aliquis damnari: quod non est
 in præxi, vt in Conclusione vltima plenius
 declarabitur.

3. Conclusio, *Confessio malefici contra
 socium, facit indicium ad torturam.*

NOTANDVM: hæc Conclusio duplicem
 potest habere sensum: vnus est, quod cō-
 fessio vnus contra socium sit sufficiens ad
 torturam, absq; alijs indicatijs & adminiculis, &
 sic tenet Cynus in L. fin. C. de accusa. Anthon.
 de Butrio in cap. 1. de confess. Paulus de Leaza-
 ris